

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Etenduskunstide osakond

Tantsukunst

Helena Krinal

“KOHTUMISTENI”

**VÕRU DRAAMASTUUDIO JA
VÕIMLEMISKLUBI SIRUTUSEGA**

Tantsuõpetaja kutse lõputöö

Juhendaja: Tarmo Tagamets

Viljandi 2012

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. TANTSUÕPETAJA HELENA	4
2. EELLUGU – KES, KUS JA KUIDAS.....	5
3. VÕRU AJAD	7
3.1 Tööprotsessi analüüs	10
4. ÜHE TUNNI LUGU	13
5. “KOHTUMISTENI”	16
5.2 “Kohtumisteni” lühistsenaarium	17
6. ENESEANALÜÜS	19
KOKKUVÕTE.....	21
KASUTATUD KIRJANDUS.....	22
SUMMARY	23
LISA 1 – TAGASISIDE ÕPILASTELT.....	25
LISA 2 - PLAKATID.....	31

SISSEJUHATUS

2011. aasta oktoobrist 2012. aasta märtsini käisin Võrus õpetamas Võru Draamastuudio ja võimlemisklubi Sirutuse noori. Käesoleva töö eesmärk on seda protsessi dokumenteerida ja analüüsida.

Esimeses peatükis “Tantsuõpetaja Helena” lahkan tantsuõpetaja olemust sellisena, nagu mina seda näen ja milline tahaksin olla. Sellele järgnevates peatükkides (2.-4.) kirjeldan õpetajatööle eelnenud konteksti, õpilaste tausta, tööprotsessi ning lähemalt ühte tundi. Viies peatükk on pühendatud protsessi käigus valminud lavastusele “Kohtumisteni” ning kuuendas peatükis analüüsin enda tööd õpetajana.

Töö lõpus on lisadena ära toodud õpilastelt saadud tagasiside ning etenduse plakatid. Eraldi DVD peal (lisa 3) on analüüsitava tunni videod, lavastuse “Kohtumisteni” video ja etendust tutvustav video. Plakateid on kolm erinevat, kuna viimaseks etenduseks otsustasin teha uued plakatid ning ka siis ei suutnud otsustada ühe kasuks, vaid levitasin kaht erinevat plakativersiooni.

Siinkohal pean vajalikuks vabandada ning selgitada, miks pole selle töö juures tervikuna analüüsitud tunni videot. Nimelt otsustas minu kindel kaaslane – rüperaal – koos õpetajatöö videomaterjalidega kõige kaduva teed minna. Videomaterjalid, mida siin näete, säilisid tänu sellele, et koostas in etendust “Kohtumiseni” tutvustavat videot teises arvutis, mille omanik igaks juhaks musta materjali ka alles jättis. Loodan, et andestate mulle minu ebaõnne ning saate piisavalt infot ka nendest katketest, mis säilisid.

Täna Võru Linnateatri kunstilist juhti ja enda juhendajat Tarmo Tagametsa kõikvõimaliku abi ja toe eest ning oma õpilasi julge pealehakkamise ja lõbusate tundide eest. Samuti täna moraalse toe eest Madis Mäeorgu ja oma ema, kellel ma poleks sellega hakkama saanud.

1. TANTSUÕPETAJA HELENA

Ma pole alati tahtnud saada tantsuõpetajaks. Siia kooligi astusin ma sisse, eelistades koreograafi ametit õpetaja omale. Ent elu teeb omad korrektiivid ja nüüd olen ma uhkelt lõpetamas seda kooli tantsuõpetaja ja koreograafina. Just selles järjekorras. Ning kuigi minu suured ambitsioonid koreograafina pole kuhugi kadunud, suudan ma end näha tulevikus ka tantsuõpetajana. Veelgi enam, viimasel ajal olen pannud tähele, et koreograafina töötades olen järjest enam varastanud nippe ja pedagoogilisi võtteid tantsuõpetaja teadmiste varalaekast. Et mina koreograafina olen palju lähemal tantsuõpetajale kui kunagi varem. Seega leian siin olevat kohase ja vajaliku kirjeldada ning püüda mõista sellist olevust nagu tantsuõpetaja Helena.

Õpetaja on minu jaoks olnud alati keegi, kes on olemas teiste jaoks. Kelle tööalaseid otsuseid ja soove juhivad teiste (tema õpilaste) soovid, otsused ja vajadused. Õpetaja töö on kummastavalt mitte-egoistlik ning sellisena väga hirmutav ühele kõrgkooli astuvale noorele, kellele teadupärast on meri põlvini ning kes peeglist ennast vaadates võib vanduda, et näeb kogu seda andekust juba ka oma kõrvadest välja purskumas. Neli aastat hiljem näen ma õpetaja tööga kaasas käivat egoistlikkuse puudumist teise nurga alt. Õpetajana näen ma inimest, kes on suutnud kõrvale heita edeva enesekesksuse, et osaleda millegi suurema loomisel – inimese kujundamisel. Ja see nõuab väga tugevat iseloomu.

Minu jaoks pole õpetaja pelgalt see, kes annab oma õpilastele edasi teadmised, mille ta ise kunagi omandanud on. See aeg, kui õpilane oli anum, mida õpetaja teadmistega täidab, on möödas. Õpetaja roll on muutunud sarnasemaks juhendaja rolliga, kes sõltuvalt asjaoludest ja kontekstist kasvab koos õpilasega, muudab oma eesmärged ja juhiseid ning astub julgelt õpilasega dialoogi. Mida enamat võikski üks õpetaja soovida, kui mõtiskleda, arutleda ja vaielda oma õpilasega teemadel, mis mõlema jaoks on olulised. Õpetaja on teinud oma tööd hästi, kui õpilane ei anna enam õigeid vastuseid, vaid oskab küsida ja arutleda ja põhjendada enda arvamust. Siis on ta iseseisev mõtleja, analüüsija ja tegutseja, mitte dresseeritud “tubli õpilane”.

2. EELLUGU – KES, KUS JA KUIDAS

Eelmise aasta sügisel huvitas mind see, kuidas näitlejad kasutavad oma keha laval, kuidas nad väljendavad end oma keha abil ning kas ja kuidas on seda võimalik arendada. Üks asi viis teiseni ja minu suureks rõõmuks leidsin end ühtäkki valmistamas ette esimest tundi Võru Draamastuudio noortele. Kui oktoobris Võrru kohale jõudsin, ootas mind ees üllatus – Võru Draamastuudio noorte näitlejatega oli minu juhendaja palvel lisandunud seltskond võimlejad kohalikust võimlemisklubist Sirutus. Eneselegi ootamatult olin asetatud tantsuõpetajatele väga tavalisse keskkonda, mis on täis üllatusi ja ootamatusi. Orienteerusin kiirelt ümber ning laiendasin oma lähenemist kehalise eneseväljendamise arendamisele sedavõrd, et end tunneksid kodus nii näitlejad kui tantsijad/võimlejad.

Võru Draamastuudio alustas tegevust Võru Teatriateljee juures 2001. aasta jaanuarist. Nüüdseks on Draamastuudio Võru Linnateatri üksus, mille juhendajaks on Tarmo Tagamets. Stuudio laiemaks eesmärgiks on äratada gümnaasiumiealistes noortes inimestes püsivamat huvi teatrikunsti vastu. Peaülesandeks loova eneseväljendusvõime arendamine, aidates leida teed eneseavastamiseni, avatuseni, esinemisjulguseni. Aluseks ja alguseks on mäng, millest välja kasvavat teatraalset tegevust püütakse suunata kaasaegseid teatrimetoodikaid kasutades. Resultaadist tähtsam on protsess. (Võru Linnateater : 2012)

Võru Draamastuudio praegune lend tegutseb sellises koosseisus alles teist aastat, mis tähendab, et noored, kes minu tundides käisid, olid eelnevalt tegelenud näitlemisega vaid aasta. Tantsuõpetaja seisukohalt tuli see tööprotsessile isegi kasuks – õpilased olid tundides vabad ja võtsid uut materjali suuremate tõrkumisteta vastu, samas polnud neil veel ka tugevalt kinnistunud eelhäällestust või eelarvamusi tantsu ja liikumise suhtes.

Võimlemisklubi Sirutus on tegutsenud 1979. aastast alates ning seda juhendab Tea Kõrs. Minu tundidesse tulid võimlemisklubi kõige vanema rühma tantsijad, kellel tantsualast kogemust selja taga üle kümne aasta. Võimlemisklubis tegeletakse peamiselt keha painduvuse ja liikuvuse

arendamisega, rõhk on tehnilisel sooritusel ja tantsude visuaalsel poolel. Juhendaja on samas ka tantsude koreograaf ja repetiitor. Tantsud on enamasti showtantsu või estraadtantsu stiilis, tugevate võimlemistraditsioonide mõjutustega. Sel aastal (paralleelselt minu tundides käimisele) osalesid need noored esmakordselt Koolitantsu festivalil vabatantsu kategoorias. (Varasemalt oli käidud nii show-, estraad- kui ka eesti tantsu kategooriates osalemas.)

Mõlemad rühmad tegutsevad Võru Kultuurimajas Kannel, ent omavahelist koostööd pole varasemalt nii tihedalt olnud. Lõhe tantsu ja näitlemise vahel on olnud väga suur ning ühiseid projekte pole nähtud võimalikena. Nagu Võru Draamastuudio noored ütlesid: “Ega me tantsima ei hakka? Me ei saaks sellega hakkama, me oleme ju täitsa karujalad nende tantsijate kõrval.”

Õpilased olid vanuses 17-19 aastat ning tundsid teineteist, olles koolikaaslased või ka lihtsalt seetõttu, et Võru on sellise suurusega linn, kus kõik teavad kõiki.

3. VÕRU AJAD

Esimest korda Võrru jõudes olin pabinas – poole tunni pärast pidin astuma noorte näitlejate ette ning veenma neid oma tundide ja kehalise eneseväljenduse vajalikkuses. Õpetajana olen uude situatsiooni, uute inimeste ette astudes alati närvis, ent see kaob, kui juba õpilaste ees seisan. Siis muutun ma uueks inimeseks, lähen justkui uude režiimi, mida ma ise kutsun õpetajarežiimiks. Olen enesekindel, lahke, arusaaja, rahulik ja sõbralik. Samal ajal kuklas hoides kontrolli tunni üle ning olles valmis ootamatuteks. Alati.

Seega, mul oli kindel siht silme ees – kehaline eneseväljendus. Minu algne eesmärk oli julgustada näitlejaid loobuma tekstist ning toetuda pigem oma kehakeelele. Tahtsin neile õpetada seda, et väga head ja nauditavat etendust on võimalik teha ka ilma tekstita. Et me tegelikult anname väga palju informatsiooni oma kehaga. Rääkimata siis fenomenoloogilistest mõjudest, mis tantsuetenduste puhul tavalised on. Ühesõnaga, tahtsin näitlejatega tegeleda enese väljendamisega etenduses, mis pole üks-üheselt ei tantsimine ega näitlemine, vaid nende kahe sulam selle kõige paremas mõttes. Mõtestatud liikumine laval, mis ometigi mõjutab vaatajat emotsionaalselt ja hingeliselt. Ning paneb teda mõtlema.

Ent noorte ette astudes juhtus see, mida eelmises peatükis mainisin – lisaks näitlemisega tegelevatele noortele olid seltskonnas ka tantsivad võimlejad. Esimese hooga olin ähmi täis – pean ju lisaks seatud eesmärkidele arvestama ka sellega, et koos tegutsevad kaks erinevat rühma, mille sisekliima ja töötempo on täiesti erinevad. Nende kahe rühma taust oli erinev – pika-ajalise kogemusega tantsijad ja verivärsked näitlejad –, mida pidin kindlasti arvestama tunni materjali valikul. Samuti pidin arvestama ka erineva vastuvõtuga ja ülesannete tõlgendamisega. Korra mõtlesin, et olin sattunud liiga suure portsu ette ega ole veel valmis nii suurt ülesannet endale võtma. Kuna ma aga seal juba kohal olin, polnud midagi parata, lülitasin sisse õpetajarežiimi ja alustasin esimese tunniga. Ning üllataval kombel lahenes kõik – olin teinud sääsest elevandi ning nüüd nägin, et selle seltskonnaga tegutsemine on võimalik ning isegi mitmekesisem ja

huvitavam, kui see ehk ainult näitlejatega oleks olnud. Nii tantsijad kui näitlejad olid avatud kõigele uuele. Kui esialgu kartsin, et show- ja estraaditantsu taustaga noored kirtsutavad nina minu kaasaegse tantsu meetodite ja improülesannete peale, siis tegelikkuses olid nad väga õhinal ja sajabrotsendiliselt tööprotsessis sees. Näitlejad seevastu olid Tarmo Tagametsaga teinud päris palju liikumisetüüde ja action-teatrit, nii et ka neile polnud minu poolt pakutav šokeeriv. Kuigi, tuleb tunnistada, et distsipliini poolest jäid silma pigem tantsijad ning rohkem küsimist ja kahtlemist oli kuulda näitlejate poolt. Ent need olid vaid väiksed raskused muidu nii libedal teel.

Mida ma siis nende noortega tegin? Hakkasin tegelema improvisatsiooni ja kompositsiooni kui eneseväljendusega, asetades rõhku suurelt jaolt kehalisele eneseväljendusele. Selliselt seatud eesmärk pakub midagi uut nii näitleja- kui ka tantsijaambitsioonidega noorele. Näitlejate jaoks oli uus enese kehaline väljendamine, kuna enamasti on näiteringides väga suur rõhk sõnalisel tekstil ja näitekirjandusel. Tantsijate jaoks oli uudne eneseväljendamine, kuna nende tantsualane taust, mis koosneb suurel määral show- ja estraadtantsu sugemetega võimlemisest, paneb tunduvalt suuremat rõhku tehnikale ja kombinatsioonide meeldejätmisele kui ise loomisele ja enda artistlikkusega töötamisele. Artistlikkuse all pean ma siinkohal parema sõna puudumisel silmas näitleja/tantsija tööd iseenda rolliga laval. Et tantsija pole vaid ideaalse tehnikaga treeneri poolt õpetatud kavade esitaja, vaid lavalise presentsi ja eneseteadlikkusega looja laval.

Metoodika oli ülesannetel ja improvisatsioonil põhinev. Läbi erinevate ülesannete suunasin noori avastama keha väljenduslikkuse mitmekesisust ja selle kasutamist laval. Alustasin väga lihtsate ülesannetega ning liikusin järk-järgult keerulisemate juurde. Protsessi käigus selgus, et pean üsna palju rõhku asetama ka tähelepanu ja fookuse arendamisele. Enamasti alustasin tunde tähelepanuharjutustega ning seejärel liikusime edasi teineteise tunnetamise, improvisatsiooni või kompositsiooniülesannetele.

Oma tundides ei kasutanud ma ühtegi kindlat tantsustiili, kuna ma ei tegelenud tantsutehnikaga. Ma tegelesin oma tundides kehatunnetuse ja kehaväljendamise arendamisega, mis minu jaoks asuvad väljaspool seda tantsu, mida jagatakse stiilideks. Mina arvan, et ülesannetel ja improvisatsioonilisel liikumisel põhineva metoodika puhul ei tohiks üleüldse rääkida tantsustiilidest, kuna antud juhul pole oluline see, kuidas sa oma liikumist kategoriseerid. Kui tahta tehiskult mõelda siia juurde mõnd sõna, siis ilmselt on tegemist postmodernse tantsustiiliga, kus kõik on lubatud ning oluline pole enam niivõrd tantsu väline virtuooslikus vaid

sisu, tähendus ja funktsioon. Mina arvan, et stiilid defineerivad tantsutehnikaid, mitte aga kehatehnikaid, millega mina tegelesin.

Oskused, mida ma algselt soovisin õpetada, olid partneritunnetus, enda keha tunnetus, julgus laval seista ja julgus laval ise liikuda, ruumitunnetus ning oskus luua ise liikumist. Protsessi käigus õpetasin neile ka algteadmisi massaažist ning kompositsiooni algtõdesid. “Ise liikumise” all pean ma silmas sellist etendamist/laval viibimist, kus õpilane liigub lähtudes ülesandest või eesmärgist ning tal pole kindlat koreograafiat, mida järgida. Et ta ise laval olles otsustab, millal liikuda, kuidas liikuda, kuhu liikuda.

Tunnid toimusid 2011. aasta sügis-talvel kord kuus nädalavahetustel ning 2012. aasta kevadel kaks korda kuus, samuti nädalavahetustel. Ühel nädalavahetusel toimus neli tundi, ühe tunni pikkus oli 90 minutit. Nii laupäeval kui pühapäeval oli kaks tundi, mille vahel oli pooletunnine paus. Selline tundide jaotus tõi juurde mõned lisafaktorid, millega pidin arvestama:

1. noored väsisid kiiresti, nende keskendumisvõime on piiratud ajaliselt 45 minutiga (julgenuu selle põhjuseks üldhariduskoolide tavapärase 45-minutilise tunni) ,
2. järgmiseks tunniks oli ununenud see, mida eelmisel korral käsitlesime, mis tähendas, et protsess oli mõnevõrra hektiline,
3. kui mõnel nädalavahetusel keegi puudus, jäi ta teistest päris palju maha.

Kõige enam mõjutas selline tundide ajaline kestvus tunni ülesehitust – jälgisin, et keerukamad, rohkem tööd nõudvad ülesanded vahelduksid kergemate liikumismängudega. Siis saavad noored vahepeal oma tähelepanu ja keskendumisvõimet puhata ning liikumismängud tõstavad uuesti tuju üles (mis nende noorte puhul natukenegi keerukama ülesande puhul kohe langema hakkas).

Ajaliselt oli mul algselt planeeritud vaid oktoobris tegeleda sisse juhatavate harjutustega ja nn ühtse grupitunnetuse tekitamisega – et noored poleks kaks erinevat rühma – tantsijad ja näitlejad – vaid koos üks rühm, etendajad. Tegelikult võttis ühtse grupitunnetuse tekitamine tunduvalt kauem aega, tegelesin sellega (muude ülesannete hulgas) kuni jaanuarini. Seetõttu alustasin paralleelselt ka improvisatsiooniülesannete ja kompositsiooniharjutustega. Erinevate harjutuste mitmekesisus noori ei häirinud, kuna nende tähelepanu ja keskendumise hoidmiseks äpidid tunni tempo ja sisu olema üsna kiire ja vahelduv. Isegi sedavõrd mitmekesise tunni ülesehituse juures kirjutas üks noortest mulle tagasisidena, et liiga palju oli samasuguseid tunde.

Jaanuarist alates hakkasin tegelema ka loodava lavastusega, mis tähendab, et prooviaegadele lisandusid juurde individuaalproovid, kus tegelesime ühe või teise tunnis läbitud ülesande edasiarendamisega lavale panekuks. Samuti andis see mulle võimaluse noortega isiklikumalt tuttavaks saada. Üldproovides jätkasime eesmärgipärase arendamisega, jätkusid tunnid improvisatsiooni ja kompositsiooni ülesannetega. Etenduse lõplik versioon valmis alles esietenduse hommikuks.

Õpilaste motiveerimine oli alguses väga keeruline. Esimestel tundidel oli palju puudujaid – ühe tunni olin seetõttu sunnitud ka ära jätma –, ent pärast tõsist jutuajamist saime asjad klaariks ja edasine töö kulges puudumiste koha pealt kergemini. Noori motiveeris kõige rohkem protsessi lõpuks valmiv lavastus ja sellega kaasnevad etendused. Sellegipoolest püüdsin vältida tulemusele orienteeritust, selgitasin, et minu töömeetod nõuab väga pikka prooviperioodi ning erinevaid harjutusi, millest siis hiljem sünnib lavastus. Õpikeskkonda kujundas kõige enam tundide ülesehitus – keerukate ülesannete ja harjutuste vaheldumine lihtsakoelisemate ja lõbusate seltskonna- ja kullimängudega.

Võru Kultuurimajas Kannel olid improviseerimiseks ja keskendumist nõudvateks harjutusteks ideaalilähedased töötingimused. Prooviruum oli peegliteta ning asus kolmandal korrusel, kuhu prooviväliseid helisid kostis üsna vähe. Kohapeal oli olemas helitehnika ja võimalus luua peaaegu täielikku pimedust. Kuna töötasin kahel päeval järjest, võimaldas Kultuurimaja Kannel mulle ka ööbimisruumi koos duširuumiga. Etenduseks ette valmistudes olid mul abiks Võru Linnateatri tolleaegne direktor, kunstiline juht ja kostümeerija. Võru Linnateatri poolt maksti kinni ka minu ja valgustaja sõidukulud.

3.1 Tööprotsessi analüüs

Ma olen oma õpilaste üle väga uhke. Nad tegid läbi suurema arengu, kui ma oleksin oodanud. Noored, kes esimestes proovides nägid vaeva keskendumise ning teineteise tunnetamisega – pimesi samal ajal kõndimise alustamine ja peatumine tundus neile võimatu, suutsid prooviperioodi lõpuks liikuda lavad ühise organismina. Oma keha ja liikumisega suutsid nad üleval hoida publiku tähelepanu, nad toetasid teineteist laval ning said minu hinnangul väga hästi hakkama ka tähelepanu keskpunktis olemisega. Eriti õnnelik olen ma selle üle, et etendusel nägin ma laval neid ennast, et nad ei varjanud end tantsija või näitleja rolli taha, vaid julgesid

seista iseendina laval, kaotamata sealjuures raasukestki enda artistlikkusest. Ning kuigi pikk tee on veel minna – nii lavastuses kui ka etendajate kohaolus ning kehalises eneseväljenduses oli nõrku kohti, näen ma, milline potentsiaal neis peitub.

Nii metoodika kui ka õpetatud oskused olid igati eakohased. Improvisatsioon nõuab üsna palju näitleja/tantsija isiklikku panust ja vastutust. Kui tantsutehniliste ainete puhul saab õpetaja öelda, et tantsija ei tee piisavalt tööd, ei siruta põlvi, ei tööta keskusega jne, siis improvisatsioonilise, etüüdilise ja ülesannetel põhineva protsessi puhul on see iga õpilase enda otsustada, kui palju ta selle sisse panustab. Seetõttu ei sobi sedasorti metoodika teps mitte kõigile. Vanuseliselt võib kehalise väljenduslikkusega tegelevate ülesannetega alustada põhikooli 13-14 aastaste noortega, sellises eas noored on juba harjunud võtma ise vastu otsuseid ning kandma vastutust oma tegude eest. Improvisatsiooni puhul on väga kaheldav õpetaja võime näha õpilase sisse – kas ta täidab ülesannet maksimaalse pühendumusega või viskab midagi “üle jala” – on teada vaid õpilasele endale. Improvisatsiooni ja loovtantsu saab õpetada ka väga noortele, ent sellisel puhul pole selle protsessi juures etüüdilikkust või rõhuasetust artistlikkuse arendamisele. Seega, kasutasin antud metoodikat just sellisel kujul nende noortega, kuna see on parim viis lähendada improvisatsiooni ja oma keha ideede usaldamist noortele, kes säärase asjaga varem kokku puutunud pole. Ülesannetel põhineva perioodi eripära seisneb selles, et tantsija/näitleja roll on võimalikult lihtne ja arusaadav. Et performer mõtleb ainult oma ülesandele, antud juhistele ning ei pea mõtlema sellele, kuidas aintud liikumine tervikuna mõjub. Terviku jälgimiseks on olemas lavastaja ja koreograaf.

Nagu juba eelnevalt mainitud, valmis lavastus lõplikult esietenduse hommikuks. Seega ajaline planeerimine oli väga täpne, arvestades ärajäänud tundi ja tööprotsessile lisaks ka lavastusega tegelemist. Lõpusirge oli minu jaoks väga närviline, ent püüdsin hoida end õpetajana rahulikuna ning mitte kanda oma närvilisust noortele üle.

Kogu protsess oli noortele väga lõbus, protsessi lõpuks olid nad head sõbrad ja enesekindel rühm etendajaid. Ka nende tagasisidest tehtud tööle kumab läbi rõõm heast seltskonnast. Usun, et see oli suuresti tingitud tundide sisulisest ülesehitusest. Olen jõudnud üsna ilmselge järelduseni, et nii tundides kui ka proovides on üks olulisemaid aspekte selle nautimine. Tantsuga tegelemine peab olema lõbus ja nauditav. Tööprotsessi käigus ei mäleta ma ühtegi tundi, kus poleks naerdud ning hoolimata sellest, kui väsinud olid noored või kui väsinud olin mina, nalja sai ikka.

Õpilaste motiveerituse juures oli märgata suurt erinevust võimlemisklubi ja draamastuudio noorte vahel. Võimlemisklubi noored, kellel oli selja taga aastatepikkune tantsualane kogemus olid tunnis väga aktiivsed – töötasid kaasa nii ihu, hinge kui ka mõttega, küsisid täpsustavaid küsimusi, kui vaja, enamasti aga püsisid hoolega antud ülesannete kallal. Draamastuudio noortele olen tänulik nende naljade eest, mis tunnis meeolelu üleval hoidsid, ent tunnimaterjaliga tegeledes tundsid nad kohati alguses piinlikkust, mistõttu hoidsid nad end algul tahaplaanile ning ülesandega töötamise asemel eelistasid küsida küsimusi nagu: “Miks me seda teeme?” ja “Milleks SEDA vaja on?”. Siiski, tundide edenedes pilt ühtlustus, minu rõõmuks huumorimeel säilis, ent suurenes töötahe ja –oskus.

Märkusi ja parandusi tehes jälgisin, et ma ei kasutaks eitavat ja keelavat suunamist. Selle asemel, et öelda: “Ära liigu ainult seal seinte ääres!”, ütlesin: “Liigu rohkem ruumis ringi, täida kõik vabad kohad.” Improvisatsiooni puhul on väga oluline, eriti kui tegemist on algajatega, et õpilasi ei piirataks ülemäära reeglitega, mida tohib ja mida ei tohi. Seda tuleb jälgida ka õpetades ja juhendades, et keelamise asemel tegeleks õpetaja pigem positiivse suunamisega. Sellisel juhul välditakse võimalust, et õpilane tunneb, et ta on midagi valesti teinud või, mis veel hullem, et ta ei oska improviseerida. Improviseerimise puhul pole mõtet rääkida oskamisest ja mitteoskamisest, see oleks sama, kui öelda, et kas ma oskan mõelda või mitte. Pole võimalik improviseerida valesti ja improvisatsiooni “õpetaja” ülesanne on õpilast suunata, mitte keelata.

4. ÜHE TUNNI LUGU

Tunni eesmärk oli õpetada noortele, et tants ei tähenda vaid seda liikumist, mida tantsutreener sulle õpetab. Et liikumine tuleb tegelikult igapäevast elu, et see on üks eneseväljenduse vormidest.

Eelnevatel tundidel improvisatsioonilisi ülesandeid tehes selgus, et kui ma kasutan sõna “liikumine” või “tants”, siis hakkavad nad sooritama varem selgeks õpitud või omandatud tantsusamme, kombinatsioone ja liigutusi. Mõtlesin, et mis võib olla selle põhjuseks ja leidsin, et ilmselt on asi selles, et nende jaoks tants ongi ainult see, mis esineb tantsukavades, mingid kindlad elemendid ja liigutused. Sellisel juhul on enam kui loogiline, et improviseerides nad pigem kombineerivad endale tuttavat sõnavara, selmet enda tantsukeelt luua.

Seega keskendusin tunni esimeses pooles kehaosade ja suuna abil liigutuse loomise võimaluste tutvustamisele. Keskendusin ülesannetele, mille tulemusena liiguvad noored ruumis ringi enda liikumisega, lähtudes minu poolt antud ülesannetest.

- 1) Soojendus (20 minutit): alustasin koos ruumis ringi liikumisega, et noortel oleks aega keskenduda sellele, et nad on nüüd tunnis ning hakata tunnetama teisi inimesi ruumis ning ruumi ennast. Seekord liikusime ringi suletud silmadega ja aeglase rahuliku tempoga. Mõne aja möödudes lisasin juurde koos peatumise ja koos liikumise alustamise nõude. Eesmärk oli veelgi enam teravdada noorte tajusid ja teineteise tunnetamist ruumis. Koostöö arendamiseks lisasin juurde ülesande silmi kinni hoides moodustada ühine ring, seejärel rist ja siis number kolm.
- 2) Liigutuste loomise võimalused (24 minutit):
 - a. Erinev kehaosa juhib liikumist:

- Õpilased liiguvad ruumis ringi nii, et liikumist juhib üks kehaosa. Mina ütlesin erinevaid kehaosaid: pea → vasak põlv → selg → nina → parem küünarnukk → üks kehaosa juhib, õpilase enda valikul.
 - Sama ülesanne, aga õpilane liigub ühest saali otsast teise. Õpilane ise vahetab seda kehaosa, mis liigub. Oluline on see, et kehaosa juhtimine on nii selge, et ka kõrvalt vaatajad saavad aru, mis osa juhib.
 - Sama ülesanne koos paarilisega – paariline valib kehaosa, millest järgmine kord liikumist alustada.
- b. Jalad tsemendi sees: õpilane kujutleb, et ta jalad on tsemendi sees – st et ta ei saa neid liigutada ning tema ülesanne on uurida ja katsetada, mida ta oma kehaga teha saab, kuidas ta liikuda saab.
- c. Linnuparv: õpilased on kahes grupis. Grupis ollakse näoga ühes suunas (ühe õpilase suunas) ning jäljendatakse tema liikumist. Kui 'juht' vahetab suunda nii, et teised pole enam näoga tema suunas, saab uueks 'juhiks' see, kelle poole teised näoga on. Ülesanne sisaldab endas kaht olulist komponenti – juhil on vaba voli teha mida iganes ning teised toetavad tema otsuseid, suureneb julgus katsetada; teised õpilased saavad proovida jäljendada kellegi teise väljamõeldud liikumist, õpivad seda, kui erinev on inimeste kehaline eneseväljendus ja kehatunnetus.
- 3) Lõõgastus (5 minutit): enne pausi mängisime noortega veel ka "liikumisviisi kulli", kus "kull" otsustab liikumisviisi, mida teisi püüdes rakendada. Konks on selles, et sama liikumisviisi kasutavad ka ülejäänud eest ära liikudes. Eesmärgidelt on see harjutus sarnane "linnuparve" harjutusele, ent iseloomult lõbusam ja mängulisem.

Tunni teises pooles andsin neile kindla kompositsiooniülesande, mis lähtus tunni esimesel poolel läbitud võimalustest ning mille tulemusena sündis nende endi loodud liikumisjada. Seejärel asetasing selle jada veel ka duetivomi, nii et selle liikumisega sündis suhe ja suhtlus laval olevate inimeste vahel. Ülesande eesmärk oli näidata, kuidas lihtsast ülesandest sünnib liikumine ja mis vahenditega on seda liikumist võimalik muuta mitmekesisemaks ja luua sellest kehaline etüüd/ lühike tants. Alustasin väga lihtsast ülesandest – kirjutada enda ette õhku oma ninaga enda allkiri. Seejärel hakkasime järk-järgult sinna lisaülesandeid juurde panema.

1. Kirjuta allkiri, kasutades erinevaid kehaosaid – nt. “kasuta kätt, jätka jala ja lõpeta hoopis vasaku kõrvaga.”
2. Allkirja kirjutades kasuta erinevaid “tekstisuundi”. Alusta ühes suunas ning liikudes vaheta suunda.
3. Liigu allkirja kirjutades võimalikult palju ruumis ringi.

Seejärel jaotasid õpilased end paaridesse või kolmikutesse ja said minult ülesande koostatud ja mitmekesistatud jupid kokku panna. Reegel oli see, et kõik rühmaliikmed peavad selles osalema. Julgustasin neid erinevate inimeste allkirju segama, teiste allkirju õppima ning otsima suhestumisvõimalusi allkirjade vahel. Allkirja kirjutamisega seotud kompositsiooniülesannetega tegelesime umbes poolteist tundi. Sinna hulka kuulus nii allkirja erinevate variantide väljamõtlemine, ette näitamine, tagasiside andmine, liikumise lihvimine ning paarilisega koos loomine.

Tunni lõpetasin massaažiga (20 minutit) – õpilased võtsid paaridesse ja masseerisid minu juhendamisel teineteist. Sel korral oli fookuses pea massaaž. Lõpetasin enamasti üht või teist liiki massaažiga, kuna see võttis rahulikult tunni energia maha, õpilased said lõõgastuda ja masseerimine andis meile kõigile võimaluse avaldada arvamust tunni kohta, anda tagasisidet ja arutada ka niisama elulistel asjadel. Tunni lõpus vesteldud juttudest sain teada, millest tänapäeva keskkooli noored mõtlevad, kuidas nad otsuseid vastu võtavad ja mida oluliseks peavad.

Tunde koostades on minu jaoks väga olulised kaks aspekti – et neil oleks lõbus ja nad saaksid tegeleda meeskonnatöö, paaristöö ja iseendaga. Seega ehitasin ma tunnid üles nii, et mul oleks alati välja mõeldud ka paar liikumismängu või seltskonnamängu, mida mängida juhul, kui nad mingi muu ülesande kallal töötamisest ära väsivad. Samas oli minu jaoks oluline, et need lõbusad ülesanded oleksid sarnaselt teiste ülesannetega seotud peamise eesmärgiga ning tolle tunni eesmärkidega. Lisaks jälgisin tundi üles ehitades, et vahelduksid harjutused, kus kõik tegutsevad ühise eesmärgi nimel (selle tunni puhul soojendus), igaüks tegeleb iseendaga (“jalad tsemendis”, “allkiri”, “erinev kehaosa juhib liikumist”), koostöö paarilise või väikese rühmaga (“erinev kehaosa juhib liikumist”, “linnuparv”, “allkiri”).

5. “KOHTUMISTENI”

Protsessi ühe osana valmis minu ja Võru noorte koostöös lavastus “Kohtumisteni”, kus minu kanda oli juhendaja ja lavastaja roll ning nemad olid loojad ja esitajad. Lavastajana oli minu ülesanne jälgida tervikut, soovitada üht-teist ja pakkuda välja ideid, kui noored tupikusse olid sattunud. Juhendajana püüdsin aru saada ja suunata noorte taotlusi selle lavastusega seoses. Samuti jätkasin õpetajana ka lavastuse sees olevate etüüdide arendamist läbi erinevate lisaülesannete. Sellegipoolest pean vajalikuks rõhutada, et see, mida laval näha sai, oli väga suures mahus noorte endi panus ning mina sealjuures vaid toetaja, julgustaja ja suunaja. Ma olen nende üle uhke.

Lavastust hakkasime kokku panema 2012. aasta jaanuaris, kus lisaks tavatundidele lisandusid juurde individuaaltunnid ja proovid lavastuse tarbeks. Lavastus etendus neljal korral: 14. märtsil Võrus, 30. märtsil Haapsalus, 15. aprillil Tartus ja 11. mail Viljandis. Rohke etenduste arv oli minu ja juhendaja kindel soov. Algselt oli plaanis meil isegi rohkem etendusi ning võib-olla tulevikus jõuame veel teisegi ringi Eestile peale teha. Ühelt poolt tahtsime näidata laiemale avalikkusele seda, millega Võrus tegeldakse ning tutvustada õpilastele seda, mida mujal tehakse. Haapsalus ja Tartus võtsime osa festivalidest, mis võimaldas noortel tutvuda teiste teatri- ja tantsuhuvilistega ning laiendada enda silmaringi.

Minul tantsuõpetajana oli lisaks veel üks eesmärk – pakkuda oma õpilastele võimalust praktiseerida kehalist eneseväljendust võimalikult palju lavasituatsioonis. Kuna etenduskunst eeldab paratamatult publiku ja etendaja vahelist suhet, oli ka minu kindel soov panna oma õpilased sellesse suhtesse. Et kehaline eneseväljendus ei piirduks vaid poovisaali turvaliste seintega, vaid pandaks proovile publiku ees. Räägivad ju kõik etendajad, et kui publik on saalis, muutub kõik.

Nelja erineva esinemispaigaga etenduse tõttu oli noortel ka väga hea võimalus kogeda erinevaid esinemissituatsioone. Võrus oli etenduse ettevalmistamisaeg kolm päeva, mille jooksul saime rahulikult kõike läbi mõelda, katsetada ja vajadusel ümber muuta. Haapsalus tegime proovi samal päeval kaks tundi enne etendust, valguskujunduse võimalused olid väga piiratud

ning ruum oli tunduvalt suurem. Tartus oli kõige suurem muutus publiku asukohas – publik polnud enam kahel pool (nagu Võrus, Haapsalus ja hiljem Viljandis), vaid ühel pool, mistõttu kohtusime noortega eelmisel õhtul, et lavastust ümber mõelda. Viljandis ootas neid ees üks raskemaid olukordi noorele etendajale – publikut oli erakordselt vähe. Ma usun, et kõik need kogemused rikastasid neid noori nii esinejate kui ka inimestena. Tõe huvides peab siinkohal ära märkima, et noored ise oli fantastilised, nad suutsid end kokku koguda, keskenduda ja anda endast parimat. Lisaks veel laval olemisest rõõmu tunda.

5.2 “Kohtumisteni” lühistsenaarium

Lavastaja ja juhendaja: Helena Krinal

Tantsijad, koreograafid ja näitlejad: Saskia Astla, Marian Kuklane, Grete Kuuda, Kristin Moppel, Elise Olli, Jennie Rammo (Võimlemisklubist „Sirutus“) ja Kristi Kilgast, Liis-Marie Pihus, Sander Soon ning Markus Truup (Võru Draamastuudiost)

Valguskunstnik: Reelika Palk (TÜ VKA)

Juhendaja: Tarmo Tagamets

Muusika: Air “Talisman”, Overseer “Supermoves”, Opium Flirt “Man Who Never Was” ja “It Might as Well Be The End of Everything”, Gold Panda “You”.

Lavastus koosneb etüüdidest, mis ühel või teisel määral tegelevad kohtumisega. Erinevad võimalused kohtumiseks, erinevad lahendused ja erinevad suhted kohtujate vahel. “Kohtumiste” temaatika valikul lähtusin noorte vanusest – neil on veel meeles põhikooliaegne kiusamine ja puberteedieaga kaasnev kohmetus, ent praegu ihalevad nad juba täiskasvanute maailma. Kohekohe on nad lõpetamas gümnaasiumi, ees on suured muutused, hüvastijätud ja kohtumised. Sellest tulenevalt on nende riietus väljapeetult pidulik, pigem täiskasvanulik, aga mitte küps.

Etendus algab noorte sissetulekuga, nad rivistuvad üles, tervitavad teineteist ning istuvad siis. Algas on justkui mõtteline sisenemine lavasituatsiooni, nad võtavad ära jalanõud ja jätavad

endid tantsupõrandaga kaetud teatri meelevalda. Siit ka stiil, kui ma peaksin seda etendust kategoriseerima, siis ütleksin ma selle kohta tantsuteater. Sotsiaalne tantsuteater, kui soovite.

Järgnevalt rulluvad publiku silme ees lahti viis stseeni, mis käivad mõtteliselt läbi terve ampluaa “kohtumisi”. Näha saab agressiivsust, duelli, ootamist, kohmetust, piinlikust, kiusamist, mõistmatust ja segadust, et see kõik jõuaks lõpuks tee lahenduseni, suundudes alguspunkti tagasi. Ja kõik võib korduda uuesti kusagil mujal, mõnel teisel ajal.

Dramaturgiliselt on lavastus hüplik. Kuna tegemist on stseenidega, mis omavahel seotud ei ole, on igas stseenis iselaadi dramaturgiline ülesehitus. Etendust tervikuna vaadates tõuseb etenduse esimesel viiel minutil pinge haripunkti, saavutades selle kümne pidulikes riietes noore kaklemisega laval. Seda hullust rõhutab ka taotluslikult maitsetult ülepakutud valguslahendus. Lahendus saabub ühe tüdruku karjumisega, mille peale muusika kinni keeratakse. Kogu lavastus viiakse uuesti neutraalsele tasandile tagasi, et sealt siis uuesti ja tunduvalt ühtlasemalt tõusma hakata. Lõpplahendusena kordub algus – lavaruum puhastatakse infost ning tegevust tõmmatakse kokku.

6. ENESEANALÜÜS

Nagu iga uus õpetamiskogemus, andis ka see protsess mulle kuhjaga uusi teadmisi ja oskuseid. Iga esimene kohtumine uute õpilastega tekitab minus alati tunde, nagu ma poleks kunagi varem õpetanud. Iga olukord on kordumatu ja uus ning mul ei ole võimalik ette teada, ette reageerida või ka ette valmistada selleks, mis mind ees ootab.

Nii ka sel korral, kui Võrru jõudes ootasid mind lisaks draamastuudio noortele ka võimlemisklubi tantsijad. Sellistes olukordades, hoolimata nende võimalikust ettearvamatuses, hullumeelsusest või irratsionaalsusest, on kõige olulisem säilitada kaine mõistus, hingata sügavalt sisse ja välja ning minna oma tööga edasi. Rahulikult, samm sammu haaval, olles avatud järgmistele muutustele ja ootamatustele. Sest neid tuleb kindlasti veel. Ma õppisin, et õpetajana ei tohi jääda kinni otsustesse, mis said tehtud enne tööprotsessi algust. Olulisem on olla paindlik ka oma mõtetes ja otsustes ning vajadusel minna vooluga kaasa. Lõppude lõpuks ei ole õpetaja töö eesmärk teha seda, mida ta enne töö algust ära otsustas, vaid teha seda, mis on õpilastele parim ja sobivaim. Kui need kaks ühtivad, on väga hea, kui ei ühti, siis ole paindlik.

Lisaks õppisin ma kontrollima oma ambitsioone ning lähtuma pigem õpilastest kui endast. Kuigi ma seda kergesti tunnistan ei taha, on mul sageli enne töö algust paigast teatavad eeldused ja ootused. Mina kutsun neid õpetaja ambitsioonideks. Nagu ikka, panen ma paika eesmärgid ning kasvatan endas enesekindlust noorte ette minemiseks sellega, et kinnitan endale, et me saame nende eesmärkidega hakkama. Siiski, õpetaja töös juhtub sageli, et õpetaja on valmis täitma oma ambitsioone, õpilased veel aga mitte. Ja see on see koht, kus õpetaja peab iseend kasvatama. Pole mõtet nõuda õpilastelt midagi, milleks nad valmis pole ja millega hakkama ei saa. Selline nõudmine on see, mis sageli muudab õpilased “dresseeritud tublideks õpilasteks”, kellest esimeses peatükis juttu oli. Nad teevad kõik, mida neil palutakse, aga ainult sellepärast, et neilt seda palutakse. Kui õpetaja tahab enda kõrval näha arutlevaid ja mõtlevald õpilasi, tuleb edasi minna tasa ja targu. Isegi siis, kui see minu ambitsioonidega kokku ei lähe.

Olen endaga rahul, et suutsin iseend selle protsessi käigus kasvatada. Et suutsin lahti lasta “plaani täitmisest” ning vaadata olukorda mis minu ees oli ja sellele lähtuvalt edasi tegutseda.

Viimaks, tasakaalustades ja mõnes mõttes vastu vaieldes eelmisele punktile sain ma rikkamaks sellise kogemuse võrra, kus õpilased mind üllatavad. Kui protsessi käigus sain ma mingil hetkel aru, et nõuan neilt liiga paljut ja muutsin oma eesmärgi ja suundi, siis selle tulemusena sündinud lavastuse esietendust vaadates olin kergelt šokeeritud – minu ees olid täiesti teised inimesed, lavasituatsioonis mu õpilased avanesid ja keskendusid, kõik see, mida olin korduvalt näinud prooviruumis, oli asetatud ülivõrdesse. Olin sügavalt liigutatud ja üllatunud.

Arutledes noortega, küsides neilt tagasisidet selgus, et minu töö polnud olnud asjata. Õpetasin neile keskendumist, teineteise jälgimist ja eneseusku. Draamastuudio noored leidsid, et olid õppinud tantsu ning võimlemisklubi noored seevastu näitlemist. Nad kõik nõustusid, et rühmatunnetus oli väga tugev ning juba nii pikas etenduses osalemine oli kogemus omaette. Samuti meeldis neile, et me sageli tundides “kulli” mängisime ja leidsid, et teatav lapselikkus on päris tervendav ja lõõgastav.

Õpetajana pean enda tugevaimaks küljeks rahulikkust ja üleolekut emotsioonidest. Suudan jääda rahulikuks ka ekstreemsetes situatsioonides, keevalistes olukordades ja üleüldises segaduses. See rahulikkus aitab mul võtta vastu otsuseid ja lahendada olukordi. Enda nõrgeimaks küljeks õpetajana pean ma liigset pabistamist enne tunde ja ka tundide ajal, kartes, et see, mida ma neile õpetan, on nende jaoks igav või liiga lihtne.

KOKKUVÕTE

Võrus oldud aja jooksul õppisin ma nii mõndagi. Ma õppisin oma õpilasi rohkem usaldama, end rohkem vabaks laskma ja tundides naerma. Ma õppisin õpetamist nautima.

Igasuguse õpetajatöö puhul on väga raske hinnata eelnevalt seatud eesmärkide täitmist. Esiteks selle pärast, et eesmärgid muutuvad protsessi käigus. Õpetaja pole enam silmaklappidega kindla plaani täitja. Õpetaja areneb koos õpilasega ning koos selle arenguga muutuvad ka eesmärgid. Teiseks sellepärast, et õpetaja töö eesmärk on enamasti õpilast arendada ja areng on igavesti kestev, sellel pole algus- ja lõpp-punkti. Kõik, mis me saame teha, on nentida arengu kiirust ning dokumenteerida see ühel hetkel.

Õpetajana olen ma oma tööga päris rahul ja leian, et eesmärgi suunas on palju tööd ära tehtud. Kõige uhkem olen ma selle üle, et suutsin neile kõigile (nii näitlejatele kui tantsijatele) pakkuda midagi uut. Sest uued kogemused ongi need, mis meid kõige enam arendavad. Võib-olla sai mõni neist noortest suurema innu tegeleda edasi sarnaste asjadega, võib-olla oli mõnel seetõttu natukene lõbusam aasta. Mõlemad tulemused on suurepärased ja tulevad neile ainult kasuks.

Kehalisest eneseväljendusest rääkides ei jää mul üle teha muud, kui nentida, et pärast aeglast algust suutsid nad mind üllatada oma kiire arenguga. Kui me lavastusega “Kohtumisteni” lavale jõudsime, nägin ma seal täisväärtuslikke etendajaid, kes ei lasknud end segada võimalikke apsudest ega muust. Nad suutsid minna lavale ja jääda seal iseendaks. Ja see on midagi, mille üle tasub uhkust tunda. Aitäh teile, mu õpilased.

KASUTATUD KIRJANDUS

1. **Võru Linnateater.** *Võru Draamastudio.* <http://vorulinnateater.com/draamastudio/>
(09.05.2012)

SUMMARY

During the period from October 2011 until March 2012 I visited the lovely city of Võru to teach the young actors and dancers from the Võru Drama Studio and Sirutus the gymnastics club. The purpose of this written paper is to document and analyse that process.

When I first went there, I thought I was going to teach only actors, but as I got there, I received the some-what surprising news that some dancers were going to join us. When I managed to get over the surprise I was quite excited and quickly revised my plans.

The main theme we worked with was corporeal self-expression. This included something new for both actors and dancers alike. The actors learned how to engage and trust their body more in acting and also what is a dance theatre. The dancers learned more about expressing themselves rather than performing something that had been taught to them by their teacher. All of them learned a lot about improvising and concentration. Also about partnership on stage and trusting one another.

The classes took place once or twice a month in the rehearsal rooms of Võru Culture Center “Kannel” during week-ends. Although we were off with a rough start and had some serious discussions about discipline and being absent, the dancers and actors grew into a tight and caring group that really hold onto each other.

During the process we staged a performance called “Until we meet” (“Kohtumisteni”), which we performed in Võru, Viljandi, Haapsalu and Tartu. The performances gave the performers a chance to develop and research their corporeal self-expression on stage in front of a live audience.

As a teacher I don’t believe one can really measure the value of the experience or what we achieved, we can just realise that something in us has changed and will continue developing. I am sure all the young people I worked with got something valuable from this process. Whether

it was inspiration to continue with works like this or just having a good time during the year, does not really matter. Thank you, my students, for sharing this experience with me and making me laugh.

LISA 1 – TAGASISIDE ÕPILASTELT

Siin ära toodud tagasiside on küsimustiku vormis. Saatsin õpilastele kirjalikud küsimused, millele palusin vastata. Vastused saabusid seitsmelt noorelt. Saadud vastused ja esitatud küsimused on järgnevad:

Eelnev tantsualane kogemus (kus ja kui kaua):

Elise: Võimlemisklubis Sirutus, 13 aastat.

Kristi: Olen varem tantsinud JJ-Street'is, 1 aasta.

Marian: Võru Võimlemisklubi Sirutus, 14 aastat.

Liis-Marie: Võru Kunstikooli tantsutrupp Katariina, 9 aastat.

Kristin: Võru Võimlemisklubi Sirutus, 11 aastat.

Grete: Olen tantsinud Võimlemisklubis "Sirutus", 12 aastat.

Saskia: Olen tantsinud juba 13 aastat Võru Võimlemisklubis Sirutus

Eelnev näitekunsti alane kogemus (kus ja kui kaua):

Elise: Polnud.

Kristi: Võru Draamastuudio 2 aastat.

Marian: Pole.

Liis-Marie: Võru Draamastuudio 2 aastat.

Kristin: Puudub.

Grete: Näitekunsti-alane kogemus puudub.

Saskia: Mõningad kooli etendused ja kontsertetendused.

Mis sulle selle protsessi juures meeldis?

Elise: Mulle meeldis selle protsessi juures õppida uusi harjutusi, erinevaid liikumisviise, mulle meeldis vahva seltskond ja veel vahvam juhendaja. Muusika oli ka vinge.

Kristi: Proovid olid lõbu ja nalja täis.

Marian: Protsessi juures meeldis mulle ülesannete tegemine ja selle lahendamine, ülesanded olid huvitavalt üles ehitatud, samuti oli ka väga hea seltskond, kellega oli tore koos töötada.

Liis-Marie: Uudsus, tegu ei olnud ei teatri ega ka tantsuga.

Kristin: Meeldisid proovides tehtud mängud ja et nendest pandi kokku lõpptulemus.

Grete: Meeldis see, et selles etenduses oli nii näitlemist kui ka tantsimist. Proovid tegi huvitavaks ka see, et tantsimine erines sellest, millega ma igapäevaselt tegelen. Samuti ei saa mainimata jätta toredat seltskonda. Tänu sellele etendusele sain ära käia Haapsalus ning osaleda LONKS-u tantsutöötoas, kust sain samamoodi tegeleda natuke teistsuguse tantsustiiliga kui tavaliselt.

Saskia: Seltskond, proovid ja üldse see õnnestunud lõpptulemus.

Mis sulle selle protsessi juures ei meeldinud?

Elise: Pikad proovid.

Kristi: Et alati ei saanud kõik kohal olla ning tihti puudusin ka ise.

Marian: Ei oska öelda.

Liis-Marie: Liiga palju ühekülgseid proove.

Kristin: Proovid kippusid venima pikaks.

Grete: Väga raske on leida protsessi juurest midagi negatiivset. Ainukeseks asjaks, mis võib-olla natuke häiris oli see, et kuna algul saime kokku väga harva, siis võis tihti olla olukordi, kus järgmises proovis enam ei mäletanud, mida eelmisel korral õpitud sai. See oli aga ainult alguse asi.

Saskia: Väga raske öelda. Võib-olla just see, et esinema minnes pidime ise transpordi sebima.

Mis oli sinu jaoks selle protsessi juures uudne?

Elise: Kõik, mis oli seotud näitlemisega ja harjutustega, mida varem teinud polnud.

Kristi: Kõik. Pole kunagi varem näinud midagi sellist ega ise ka teinud.

Marian: Uudseks tegid uued harjutused ja ülesanded, mida polnud varem teinud ja uued teadmised nt maseerimisvaldkonnas.

Liis-Marie: Nagu eelpool mainisin siis see, et tegu polnud ei teatri ega ka tantsuga vaid kombineeritus neist kahest.

Kristin: Pea kõik oli uudne, väga erinev igapäevasest trennist. Kõik mängud ja õpetused on tulnud edaspidi tantsimises kasuks.

Grete: Sain elus esimest korda õppida moderntantsu ja nagu eelpool mainisin, sain üleüldse vaheldust oma igapäevasele tantsustiilile.

Saskia: Kõik see, mis seondub näitlemisega.

Kas ja kuidas erineb etendus “Kohtumisteni” sinu tavapärastest/eelmistest etendustest/esinemistest?

Elise: Meie esinemised on kõik seotud tantsimisega: eesti teemalised, show, estraad jne.

Meie etendustel on ka tantsud seotud teemaga, nt jõuluteemalised. “Kohtumiseni” etendusel oli tegu rohkem kaasaegse teemaga ja varem selliseid asju me teinud pole.

Kristi: Eelmistel etendustel on pandud rõhku ikkagi tekstile. See etendus oli pigem tantsusem.

Marian: Tavapärased esinemised: kavad kestavad 3-4 minutit, puudub tekst ja näitlemisoskus, ainult tants. Etendus „Kohtumiseni“ erinebki näitlemisoskuse, pikkuse ja ülesehituse poolest.

Liis-Marie: Erineb väga. Eelnevalt olen esinenud tavaliste tantsude, lavastuste, laulmise ning ka avatud tunniga. See oli hoopis midagi muud.

Kristin: Oli vähem tantsimist, rohkem näitlemist ja muid tegevusi, mida muidu pole etendustes teinud.

Grete: Põhiliseks erinevuseks ongi see, et etendusel “Kohtumiseni” sain lisaks tantsimisele proovile panna ka oma näitlemisoskusi.

Saskia: Jah, erineb. Etenduses “Kohtumiseni” polnud n-ö muusika rütmis otsest tantsimist.

Mille poolest erineb see sinu kui näitleja/tantsija jaoks?

Elise: Minu kui tantsija jaoks on raskem minna üle kaasaegsele liikumisele, mis on veidike vabam ja teistsugune, muidugi on vaja häälestuda üle näitlejaks.

Kristi: MA EI OSKA JU TANTSIDA, aga õnneks tegid tantsijad enamus töö ära.

Marian: Vähene tants, olen harjunud, et kui on kava, siis on selles ainult tants.

Liis-Marie: Erineb oma ülesehituse poolest.

Kristin: Minu kui tantsija jaoks erineb see selle poolest, et lavastus polnud üles ehitatud tantsudele.

Grete: Kuna olen tegelenud tantsimisega, siis näitlemist sain etenduses kasutada esimest korda. Enne seda etendust olen esinenud vaid tantsuetendustel.

Saskia: Polnud tantsimist.

Mis sa arvad, mis võis olla minu eesmärk õpetajana? Millega me selle lavastuse ja protsessi käigus tegelesime?

Elise: Sinu kui õpetaja eesmärk oli meile õpetada midagi uut ja panna meid teistmoodi liikuma ning teistmoodi mõtlema. Selle lavastuse ja protsessi käigus tegelesime erinevate liigutuste õppimisega, liikumiste õppimisega, etenduse kokku panekuga, õpitu rakendamisega.

Kristi: Kool ära lõpetada... Aga ka lavastada ning teha valmis midagi, mida teistele ka näidata.

Marian: Õpetada meile uusi stiile, harjutusi. Õppisime erinevaid tehnikaid ja harjutasime uusi harjutusi, mängisime mängu ja tegime masaaži.

Liis-Marie: Eesmärk oli proovida panna tantsijaid etendama ja vastupidi. Ise olen õnneks tegelenud mõlemaga ning seega ei olnud minu jaoks midagi keerulist.

Kristin: Tegelesime peamiselt arenemisega. Iga prooviga saime uut teada ja arendasime erinevaid tegevusi ning liitsime need eelmiste proovide tegevustega kokku. Ma arvan, et eesmärgiks oligi õpilaste arendamine ning lõpptulemuse näitamine.

Grete: Arvan, et eesmärgiks õpetajana võis olla meile kui noortele inimestele uute kogemuste andmine ning võib-olla ka see, et näidata, kuidas ka tantsijat on võimalik näitlema panna ning näitlejat tantsima. Proove sisustasime lisaks etenduseks valmistumisele ka erinevate mängudega, mis arendavad näiteks kiiret mõtlemist ning tähelepanu. Viimast oli ka tegelikult etenduses vaja.

Saskia: Sinu eesmärgiks oli valmis saada oma lõputöö "Kohtumisteni" ja samuti õpetada meile palju uusi huvitavaid asju. Protsessi käigus õppisime erinevaid tasakaalu harjutusi, tempo harjutusi, ruumi täitmist jne

Kommentaariid, soovitusid, murenurk jms:

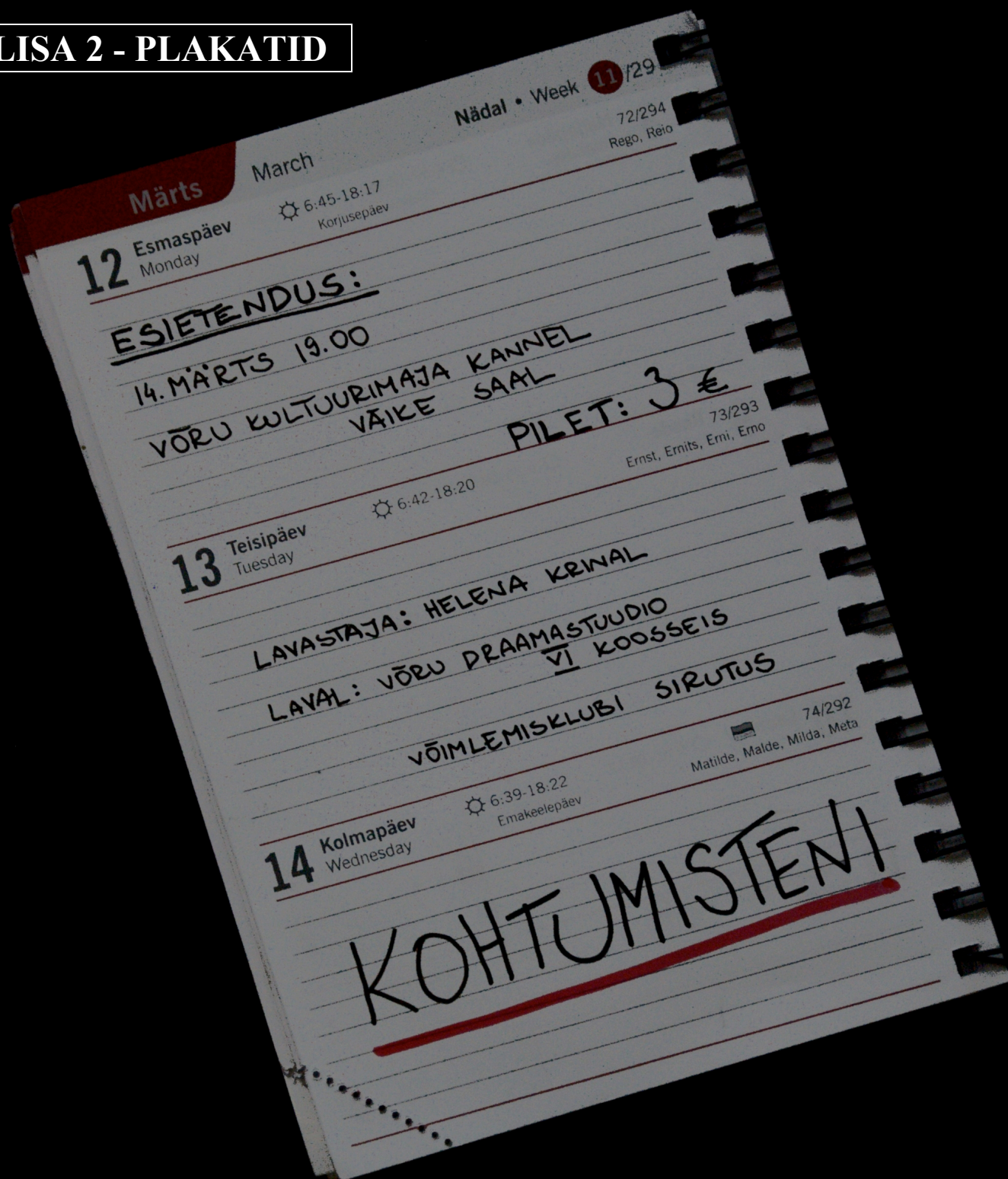
Elise: Natuke rohkem organiseeritust ja asi oleks super. Info puudus ja pisikesed segadused tekkisid vahepeal. Muidu oli kõik väga super!

Liis-Marie: Liiiiiinnnnnnnnnnniga palju proove oli ja liiga palju muud tegevust ka. Muidu kõik vinks vonks.

Kristin: Vahepeal oli meil infopuudus, kuid kõik sai lahendatud 😊

Grete: Soovitan Sul kindlasti veel sarnaseid etendusi teha, kuna said sellega edukalt hakkama!

LISA 2 - PLAKATID

11.MAI KELL 18.00 TÕ VKA MUSTAS SAALIS

KOHTUMISTENI

LAVASTAJA: HELENA KRINAL

LAVAL: VÕRU DRAAMASTUUDIO JA VÕIMLEMISKLUBI SIRUTUS

KESTVUS: 30'

11. MAI KELL 18.00
TÜ VKA MUSTAS SAALIS

KOHTUMISTENI

LAVASTAJA: HELENA KRINAL

LAVAL: VÕRU DRAAMASTUUDIO JA
VÕIMEISKI LUGI SIIRUTIS

KESTVUS: 30'